

Besluit

Ons kenmerk : ACM/UIT/668823
Zaaknummer : ACM/24/191462
Datum : 23 december 2025

Besluit van de Autoriteit Consument en Markt als bedoeld in artikel 51, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 over de klacht van Energiecoöperatie ValleiEnergie U.A. over het niet op de wachtrij plaatsen van het verzoek om transportcapaciteit van ValleiEnergie, de weigering van transport en de onderbouwing daarvan door Liander N.V. op grond van artikel 24 en artikel 28, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998

1. Verloop van de procedure

1. Op 2 september 2024 heeft de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) een klacht als bedoeld in artikel 51 van de Elektriciteitswet 1998 (hierna: E-wet) ontvangen van Energiecoöperatie ValleiEnergie U.A. (hierna: ValleiEnergie). Het betreft een geschil met netbeheerder Liander N.V. (hierna: Liander).
2. Op 10 oktober 2024 heeft de ACM een zienswijze van Liander ontvangen. Op 16 november 2024 heeft de ACM van Liander een aanvulling op haar zienswijze ontvangen.
3. Op 17 juni 2025 heeft op het kantoor van de ACM in Den Haag een hoorzitting plaatsgevonden. De ACM heeft het verslag hiervan aan partijen gezonden.
4. Op 24 juni 2025 heeft Liander, zoals afgesproken tijdens de hoorzitting, aanvullende stukken aan de ACM en ValleiEnergie toegestuurd.

2. Het geschil

5. In dit geschil staan drie vragen centraal. Ten eerste is in geschil of Liander, door een plek op de wachtlijst voor transportcapaciteit afhankelijk te maken van een verleende opdracht voor het realiseren van een aansluiting en het doen van een betaling hiervoor, in strijd met artikel 24 en artikel 28, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld. Ten tweede is in geschil of Liander in strijd met artikel 24, tweede lid en derde lid, van de E-wet heeft gehandeld door het verzoek van ValleiEnergie om transportcapaciteit voor invoeding te weigeren. Tot slot is in geschil of Liander in strijd met artikel 24, tweede lid, van de E-wet heeft gehandeld doordat zij haar weigering aan ValleiEnergie om transport uit te voeren met onvoldoende redenen heeft omkleed.

3. Feiten

6. Op grond van de door partijen geleverde stukken en hetgeen op de hoorzitting naar voren is gebracht stelt de ACM de volgende feiten en omstandigheden vast. In paragraaf 3.1 wordt ingegaan op de bestaande invoedingscongestie op het elektriciteitsnet in de provincie Gelderland. In paragraaf 3.2 wordt stilgestaan bij het verzoek van ValleiEnergie en de weigering van transportcapaciteit door Liander.

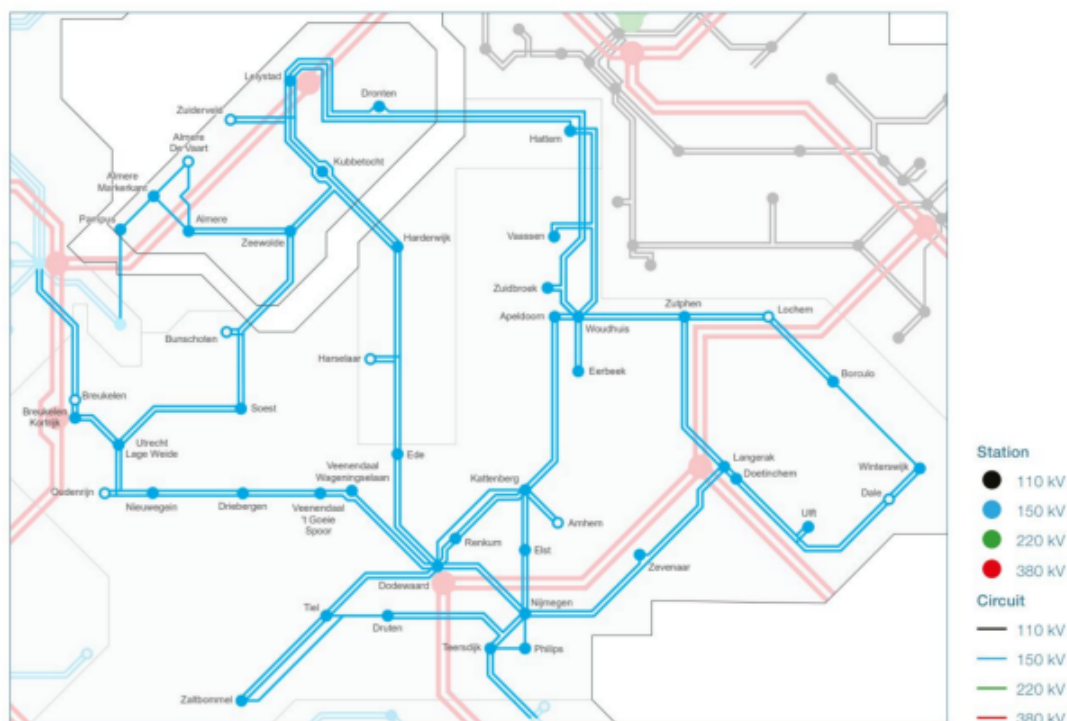
3.1. Congestie voor invoeding in de provincie Gelderland

7. Op 12 oktober 2021 publiceert TenneT TSO B.V. (hierna: TenneT) op haar website een vooraankondiging van een mogelijk tekort aan beschikbare transportcapaciteit voor invoeding in de provincies Flevoland, Gelderland en Utrecht (hierna gezamenlijk: FGU-gebied). TenneT voorziet congestie op de koppeltransformatoren tussen het 380kV- en het 150kV-net en in het 150kV-net zelf. TenneT kondigt in de publicatie tevens aan een onderzoek te starten naar de mogelijkheden voor de toepassing van congestiemanagement (hierna: congestieonderzoek) in het FGU-gebied.¹
8. Op 17 november 2022 publiceert TenneT de resultaten van het congestieonderzoek voor het FGU-gebied op haar website (hierna: onderzoeksrapport).² TenneT constateert dat het verwachte tekort aan beschikbare transportcapaciteit zich voordoet op de koppeltransformatoren tussen het 380kV-en het 150kV-net en op het 150kV-net zelf. In Figuur 1 is een uitsnede gemaakt van het relevante net.

¹ TenneT heeft op 2 september 2021 voor de Flevopolder en Gelderland een vooraankondiging gedaan. Zie: <https://www.tennet.eu/nl/nieuws/tennet-verwacht-structureel-congestie-zoals-bedoeld-artikel-95-van-de-netcode-elektriciteit>.

² Zie: <https://www.tennet.eu/nl/congestieonderzoek-utrecht-gelderland-en-flevopolder>.

Specifieke punten in het net waar TenneT transportschaarste voorziet, zijn de 380kV/150kV-koppeltransformatoren bij Dodewaard, Doetinchem en Lelystad en de 150kV-verbindingen tussen Utrecht Lage Weide en Dodewaard, tussen Harderwijk en Dodewaard, tussen Tiel en Dodewaard en tussen Doetinchem en Langerak (hierna: knelpunten).³ Station Ede wordt in het onderzoeksrapport niet als specifiek knelpunt genoemd. TenneT merkt evenwel op dat de aanwezige transportcapaciteit in het gehele FGU-gebied door de knelpunten wordt gelimiteerd.⁴

Figuur 1 – Overzicht 150kV-net FGU-gebied (bron: onderzoeksrapport)

9. TenneT concludeert in haar onderzoeksrapport dat zij met toepassing van congestiemanagement gedeeltelijk in de vraag naar transportcapaciteit kan voorzien. De financiële grens en de maximale technische grens van 150% worden hierbij niet bereikt. Boven deze grenzen hoeft de netbeheerder geen congestiemanagement toe te passen.⁵ TenneT stelt in haar rapport de technische grens vast op 131% van de aanwezige transportcapaciteit. Volgens TenneT is een gebrek aan regelbaar vermogen een beperkende factor voor de verdere toepassing van congestiemanagement.⁶ Onder regelbaar vermogen dient al het vermogen te worden verstaan dat in staat is om te reageren op een elektronisch sturingssignaal en door middel hiervan door de netbeheerder aangestuurd kan worden.⁷ Tegelijkertijd verwacht TenneT dat een aanzienlijk ruimer potentieel aan regelbaar vermogen in de distributienetten aanwezig is dan via de marktconsultatie is geïdentificeerd. Zij baseert zich hierbij op het door haar uitgevoerde marktonderzoek. Als aangesloten partijen en/of aanvragers van transportcapaciteit (meer) regelbaar vermogen aanbieden, kan in het FGU-gebied mogelijk meer transportcapaciteit beschikbaar worden gesteld.⁸
10. TenneT geeft in haar onderzoeksrapport een toelichting op de bepaling van de uitwisselingsprofielen. Deze profielen vormen de basis voor het onderzoek naar congestie en geven de verwachte

³ Zie de pagina's 7 en 12 van het onderzoeksrapport.

⁴ Zie pagina 12 van het onderzoeksrapport.

⁵ Zie artikel 9.10, tweede lid, onderdelen c en d, van de Netcode

⁶ Zie pagina 2, 3, 24, 28 en 29 van het onderzoeksrapport.

⁷ Zie artikel 1.1 van de Begrippencode elektriciteit. Zie randnummer 172 van de toelichting bij het besluit van de ACM van 24 mei 2022 met kenmerk ACM/UIT/577139 betreffende regels rondom transportschaarste en congestiemanagement. Zie, tot slot, tevens randnummer 18 en verder van het besluit van de ACM van 18 april 2024 met kenmerk ACM/UIT/618381.

⁸ Zie de pagina's 2, 3, 24 en 28 van het onderzoeksrapport.

vermogensstromen per station en per uur weer. Hierbij gaat het om de netto-profielen van de in het desbetreffende uur aan een station verbonden invoeding en afname van elektriciteit. TenneT legt in het onderzoeksrapport uit dat zij voor het berekenen van de uitwisselingsprofielen per hoogspanningsstation onder meer gebruik heeft gemaakt van gegevens van Liander. Om de verwachte belasting van het net te berekenen, houdt TenneT rekening met het verwachte gedrag van de aangeslotenen op de distributienetten. Deze netten zijn met het hoogspanningsnet van TenneT verbonden.⁹

11. Tot slot volgt uit het onderzoeksrapport dat de verwachte belastingstromen over de knelpunten niet voortdurend tot overschrijdingen van de beschikbare transportcapaciteit leiden. Uit de visuele weergaven van de verwachte belasting van deze knelpunten volgt dat het verwachte tekort aan beschikbare transportcapaciteit voor invoeding zich voornamelijk in de zomermaanden voordoet.¹⁰
12. Op 20 december 2023 publiceert Liander op haar website een vooraankondiging van structurele congestie op haar net in het verzorgingsgebied van OS Frankeneng voor afname.¹¹

3.2. De aanvraag van de aansluiting en de transportcapaciteit

13. ValleiEnergie is een energiecoöperatie die is gevestigd in de gemeente Renkum. ValleiEnergie is van plan een zonnepark te realiseren in Ede. Deze gemeente ligt in de provincie Gelderland en bevindt zich daarmee binnen het FGU-gebied.
14. Op 22 februari 2024 dient ValleiEnergie bij Liander een aansluit- en transportverzoek in voor het zonproject te Ede. De gevraagde aansluitcapaciteit is 2 MVA. De gevraagde transportcapaciteit voor invoeding is 2 MW en voor afname is 10 kW. De ontvangst van deze aanvraag is op dezelfde dag door Liander bevestigd.
15. Tussen 23 februari 2024 en 28 februari 2024 vindt telefonisch en per mail overleg plaats tussen ValleiEnergie en Liander. Daarin heeft Liander aan ValleiEnergie aangegeven dat er geen transportcapaciteit beschikbaar is, zowel voor invoeding als voor afname. Liander legt daarbij uit dat de congestie zich voordoet op het net van TenneT.
16. Op 28 februari 2024 verstrekt Liander een aanbieding voor de gevraagde aansluiting. Ook doet Liander op dat moment een aanbieding voor transportcapaciteit, waarin het gecontracteerd transportvermogen door Liander voor zowel invoeding als afname op 0 kW wordt vastgesteld.
17. Bij de aanbieding voor transport van 28 februari 2024 staat vermeld dat ValleiEnergie op de wachtlijst komt te staan voor het transportvermogen dat zij wel heeft aangevraagd maar dat Liander nog niet kan aanbieden. Deze plaats op de wachtlijst houdt Liander tot dertig dagen na dagtekening van de aanbieding voor ValleiEnergie beschikbaar. Indien Liander het opdrachtformulier en de ATO niet binen deze periode volledig ingevuld en ondertekend retour hebben ontvangen, vervalt de plaats van ValleiEnergie op de wachtlijst.
18. ValleiEnergie stuurt op 25 maart 2024 de ondertekende aansluit- en transportovereenkomst (hierna: ATO) aan Liander en geeft tevens de opdracht tot het realiseren van de aansluiting. Op het opdrachtformulier staat vermeld dat Liander 20% van de totaalsom direct na deze schriftelijke opdracht zal factureren. ValleiEnergie zegt de aanbetaling te hebben verricht.
19. Op 25 oktober 2024 trekt ValleiEnergie de opdracht voor het realiseren van de aansluiting in en

⁹ Zie pagina 9 van het onderzoeksrapport.

¹⁰ Zie pagina 18 en 19 van het onderzoeksrapport

¹¹ Zie <https://www.liander.nl/grootzakelijk/capaciteit-op-het-net/congestieonderzoeken/frankeneng%2010-1i/verbruik>

verzoekt zij om een creditnota voor de aanbeting. Liander geeft op 28 oktober 2024 per mail aan dat ValleiEnergie daarmee ook haar plaats op de wachtrij opgeeft, omdat er zonder aansluiting geen transportrecht kan worden toegekend. Op 29 oktober 2024 bevestigt ValleiEnergie de beslissing om de opdracht voor de realisatie van de aansluiting in te trekken.

4. Wettelijk kader

20. Het wettelijk kader is opgenomen in de bijlage.

5. Standpunten van partijen

5.1. Standpunt ValleiEnergie

21. ValleiEnergie heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht. ValleiEnergie gebruikt ter onderbouwing van haar standpunt de Netcode elektriciteit (hierna: Netcode) zoals geldend ten tijde van de geschilaanvraag op 2 september 2024.

Plaats op de wachtrij voor transportcapaciteit

22. ValleiEnergie stelt dat Liander onterecht het betalen van (een deel van) het aansluittarief als voorwaarde stelt om op de wachtlijst voor transportcapaciteit te worden geplaatst. Volgens ValleiEnergie verplicht Liander ValleiEnergie tot het betalen van een aanbeting voor de realisatie van een aansluiting, terwijl ValleiEnergie stelt dat zij ook los van een eventuele aanbeting op de wachtrij voor transportcapaciteit moet blijven staan.
23. ValleiEnergie stelt zich op het standpunt dat artikel 28, eerste lid, van de E-wet een limitatieve opsomming bevat van de werkzaamheden waarvoor een netbeheerder kosten in rekening mag brengen bij het realiseren van een aansluiting. De door Liander aangevoerde motivering om een deel van het aansluittarief in rekening te brengen ter voorkoming van het claimen van een plek – het zonder serieuze intentie bezetten van plaatsen op de wachtlijst – vindt volgens ValleiEnergie geen grondslag in artikel 28, eerste lid, van de E-wet. Liander verbindt volgens ValleiEnergie immers het betalen van (een deel van) het aansluittarief aan de voorwaarde voor plaatsing op de wachtlijst voor transportcapaciteit. Volgens ValleiEnergie volgt hieruit dat het gevraagde bedrag geen vergoeding betreft voor reeds verrichte of aanvang genomen aansluitwerkzaamheden. Daarmee handelt Liander volgens ValleiEnergie in strijd met de strekking en systematiek van artikel 28, eerste lid, E-wet, omdat de rechten op aansluiting en op transportverlening wettelijk gescheiden zijn en afzonderlijk dienen te worden beoordeeld.
24. Daarnaast betoogt ValleiEnergie dat Liander bij de behandeling van transportverzoeken het in de Netcode verankerde *first come, first served*-beginsel niet naleeft. De voorwaarde dat een deel van het aansluittarief vooraf betaald moet worden om op de wachtlijst te blijven, leidt er volgens ValleiEnergie toe dat financieel draagkrachtige partijen een plek op de wachtlijst kunnen “inkopen”, terwijl dit voor kleinere of minder kapitaalkrachtige partijen, zoals ValleiEnergie, feitelijk een belemmering vormt. Daarmee wordt het non-discriminatiebeginsel geschonden. Volgens ValleiEnergie zijn er minder ingrijpende en niet-discriminerende middelen denkbaar om misbruik van de wachtlijst te voorkomen.

Weigering van transport

25. ValleiEnergie stelt dat Liander ten onrechte haar verzoek om het doen van een aanbod voor transport voor invoeding heeft geweigerd. Volgens ValleiEnergie is niet gebleken dat de door haar gevraagde transportcapaciteit de beschikbare transportcapaciteit overschrijdt. Bovendien zou nergens uit blijken dat Liander de in artikel 9.4 en artikel 9.5 van de Netcode bedoelde onderzoeken naar de beschikbare transportcapaciteit heeft uitgevoerd. Voor de regio Ede zou de meest specifieke

informatie met betrekking tot transportschaarste zijn opgenomen in een onderzoeksrapport dat TenneT heeft gepubliceerd. Uit dit rapport volgt dat ter plaatse enkel sprake is van afnamecongestie, die volgens ValleiEnergie met invoeding juist verzacht kan worden.

26. De enkele verwijzing van Liander naar congestie in het bovenliggende hoogspanningsnet is volgens ValleiEnergie onvoldoende om invoedingscongestie in Ede aan te tonen. ValleiEnergie heeft immers verzocht om transport op het door Liander beheerde net. Voor ValleiEnergie is niet duidelijk waarom congestie op het net van TenneT ertoe leidt dat aan haar geen enkele vorm van transport op het net van Liander aangeboden kan worden. Omdat er geen aansluiting op het hoogspanningsnet van TenneT is aangevraagd en Liander niet heeft onderbouwd dat de gevraagde invoeding leidt tot overschrijding van technische of financiële grenzen op haar eigen net, ontbreekt een toereikende motivering voor de weigering. Het is voor ValleiEnergie niet duidelijk waarom eventuele congestie bij TenneT een volledige uitsluiting van transport op het net van Liander rechtvaardigt.
27. ValleiEnergie stelt dat de prognoses van Liander en TenneT, waarop het congestierapport van TenneT zijn gebaseerd, onjuist zijn en onvoldoende gecontroleerd zijn. Zo blijkt momenteel dat verschillende prognoses over opwekking van elektriciteit niet zijn uitgekomen. Daardoor kan niet worden geconcludeerd dat er sprake is van congestie, aldus ValleiEnergie.

Toepassing congestiemanagement

28. Liander is volgens ValleiEnergie ten onrechte niet ingegaan op haar verzoek om de toepassing van congestiemanagement te onderzoeken. Het feit dat ValleiEnergie nog geen aansluiting heeft, doet er volgens haar niet aan af dat ook zij aan congestiemanagement deel kan nemen. Dit volgt volgens ValleiEnergie uit de artikelen 1.2, 9.1 en 9.6 van de Netcode. ValleiEnergie geeft aan bereid te zijn alles te doen dat nodig is om transportcapaciteit te verkrijgen en zegt daarover met Liander in gesprek te willen blijven treden.
29. Ten slotte voert ValleiEnergie aan dat Liander in strijd met artikel 9.1 van de Netcode heeft verzuimd haar de mogelijkheid te bieden om aan congestiemanagement deel te nemen. ValleiEnergie heeft expliciet aangegeven bereid te zijn volledige flexibiliteit aan te bieden, maar Liander is daarop niet inhoudelijk ingegaan. Daarmee heeft Liander volgens ValleiEnergie nagelaten de wettelijke plicht tot het faciliteren van congestiemanagement na te komen.

Motivering weigering van transport

30. ValleiEnergie stelt dat Liander in strijd met artikel 24, tweede lid, van de E-wet heeft gehandeld door de weigering van transport niet met redenen te omkleden. Volgens ValleiEnergie ontbreekt de in artikel 9.6, vierde lid, van de Netcode bedoelde motivering voor de weigering.
31. Ter onderbouwing van haar standpunt merkt ValleiEnergie op dat Liander enkel heeft aangegeven dat op het net van TenneT sprake is van congestie en op het onderstation Frankeneng van Liander sprake is van afnamecongestie. Dit is volgens ValleiEnergie onvoldoende om te kunnen spreken van een gemotiveerde weigering.

5.2. Standpunt Liander

32. Liander heeft – kort samengevat – in de stukken en op de zitting het volgende naar voren gebracht.

Plaats op de wachtrij voor transportcapaciteit

33. Liander stelt dat ValleiEnergie, nu zij de opdracht voor de realisatie van een aansluiting heeft ingetrokken, niet langer als aangeslotene kwalificeert en daardoor geen recht heeft op een plaats op de wachtrij voor transportcapaciteit.

34. Liander is van mening dat alleen een aangeslotene gebruik kan maken van transportcapaciteit. Dit volgt uit de systematiek van de E-wet en de Netcode, waarin transport en de aansluiting volgens Liander ook aan elkaar zijn verbonden. Ook zorgt dit er logischerwijs voor dat de wachtrij voor transportcapaciteit niet voor iedereen beschikbaar is.

Weigering van transport

35. Liander stelt dat zij de aanvraag van ValleiEnergie voor transportcapaciteit terecht heeft afgewezen. Onder verwijzing naar het onderzoeksrapport van TenneT en artikel 24, tweede lid, van de E-wet en artikel 2 van de Samenwerkingscode elektriciteit voert Liander aan dat zij in de regio Gelderland redelijkerwijs geen transportcapaciteit ter beschikking heeft. Dit is een gevolg van de fysieke congestie op het net van TenneT. Doordat Liander met het net van TenneT is verbonden is, kan zij op haar eigen net geen transportcapaciteit meer contracteren.
36. Liander stelt dat zij bij TenneT gegevens heeft aangeleverd, op basis waarvan TenneT prognoses van de belasting van haar net heeft gemaakt. Deze prognoses zijn gebaseerd op het totale gecontracteerde transportvermogen, de gelijktijdigheid van de transportvraag, de profielen en specifieke kenmerken van aangeslotenen, historische meetdata, prognoses van aangeslotenen zelf en prognoses van de groei binnen het kleinverbruikerssegment. De op basis hiervan gemaakte voorspellingen over de daadwerkelijke belasting van het net van TenneT tonen aan dat de capaciteitsgrenzen voor invoeding in grote delen van het FGU-gebied zijn bereikt. Hieruit volgt volgens Liander dat zij redelijkerwijs geen capaciteit beschikbaar heeft voor ValleiEnergie.
37. In reactie op de stelling van ValleiEnergie dat er in onderstation Frankeneng geen invoedingscongestie is, merkt Liander op dat deze bewering onjuist is. Congestie kan volgens Liander niet per onderstation worden beoordeeld, maar moet in samenhang met alle onderling verbonden stations worden bekeken. Doordat het net van TenneT 'vermaasd' is, heeft invoeding op een specifieke locatie in het net op meerdere plekken effect. Zo zou de invoeding van ValleiEnergie via station Ede leiden tot een verhoogde belasting van de knelpunten in het net van TenneT.

Congestie management

38. Liander stelt dat ValleiEnergie niet als aangeslotene in de zin van de Netcode gekwalificeerd kan worden, omdat de aansluiting van ValleiEnergie nog niet is gerealiseerd. Omdat ValleiEnergie nog niet beschikt over een actieve aansluiting met transportvermogen, kan zij volgens Liander geen bijdrage leveren aan congestie management.

Motivering weigering van transport

39. Onder verwijzing naar artikel 24, tweede lid, van de Elektriciteitswet en artikel 9.6, vierde lid, van de Netcode stelt Liander dat zij de weigering om een aanbod te doen voor het uitvoeren van transport met redenen heeft omkleed. Liander merkt op dat zij ValleiEnergie herhaaldelijk heeft gewezen op de congestie voor invoeding op het net van TenneT en op het onderzoeksrapport. Het onderzoeksrapport bevat volgens Liander de volledige onderbouwing van de weigering. Daarnaast heeft Liander op 2 september 2021 een vooraankondiging voor invoedingscongestie op haar website geplaatst. Verder staat op de website onder meer informatie over de oorzaak en de verwachte duur van de congestie.
40. Liander legt uit dat zij voor het verstrekken van informatie over de invoedingscongestie in Gelderland afhankelijk is van TenneT. Liander levert weliswaar gegevens bij TenneT aan, maar het is TenneT die de daadwerkelijke onderzoeken naar congestie uitvoert en over alle informatie beschikt. Hierdoor kan Liander haar klanten niet meer informatie geven dan zij van TenneT heeft ontvangen en op haar website heeft gepubliceerd. Op operationeel niveau vindt tussen Liander en TenneT veelvuldig afstemming plaats over de wijze waarop congestie management wordt toegepast en wordt naar flexibiliteit gezocht.

6. Beoordeling van het geschil

41. Hieronder zal de ACM het geschil inhoudelijk beoordelen. Eerst beoordeelt de ACM de klacht dat Liander, door ValleiEnergie van de wachtrij voor transportcapaciteit te verwijderen omdat ValleiEnergie de opdracht voor het realiseren van een aansluiting heeft ingetrokken, in strijd met artikel 24 en artikel 28, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld. Vervolgens beoordeelt de ACM de vraag of Liander in strijd met artikel 24, tweede lid en derde lid, van de E-wet handelt door het verzoek van ValleiEnergie om transportcapaciteit te weigeren. Tot slot behandelt de ACM de vraag of Liander in strijd met artikel 24, tweede lid, van de E-wet haar weigering niet met voldoende redenen heeft omkleed.

6.1. Plaatsing op de wachtrij

42. De ACM concludeert dat Liander niet in strijd met artikel 24 en artikel 28, eerste lid, van de E-wet heeft gehandeld door een plek op de wachtlijst voor transportcapaciteit afhankelijk te maken van een verleende opdracht voor het realiseren van een aansluiting en het doen van aanbetaling hiervoor.
43. Liander behandelt een verzoek om transportcapaciteit op volgorde van het moment van ontvangst van de aanvraag voor transportcapaciteit. Wanneer Liander een verzoek om transportcapaciteit moet weigeren omdat zij geen transportcapaciteit ter beschikking heeft, plaatst Liander het verzoek op de wachtlijst. Liander handhaaft deze plaats op de wachtlijst alleen wanneer Liander binnen de geldigheidsduur van haar aanbieding het opdrachtformulier en de ATO volledig ingevuld en ondertekend retour heeft ontvangen. Onderdeel van het opdrachtformulier is de verplichting tot het betalen van 20% van de aansluitkosten bij opdrachtverlening.
44. De ACM stelt vast dat transport van elektriciteit over het net zonder een aansluiting op dat net feitelijk onmogelijk is.
45. Volgens de ACM volgt ook uit de systematiek van de regelgeving dat de aansluiting op het net en het transport van elektriciteit met elkaar zijn verbonden. Artikel 7.1 van de Netcode gaat er ook vanuit dat transport alleen in combinatie met een aansluiting kan worden uitgevoerd. Dat ValleiEnergie er op wijst dat volgens artikel 1.2, tweede lid, van de Netcode 'degene die om een aansluiting heeft verzocht' ook als aangeslotene dient te worden gedefinieerd, betekent niet dat zij beschikt over een aansluiting of beschikt over een ATO. Artikel 7.1 van de Netcode bepaalt dat transport enkel wordt uitgevoerd op basis van een te sluiten ATO en indien een aangeslotene recht heeft op een aansluiting. In het geval dat een offerte niet wordt gevraagd of geaccepteerd, wat de reden daarvoor ook is, zal er geen ATO tot stand komen en wordt afgezien van een aansluiting.
46. Op basis van het bovenstaande concludeert de ACM dat de samenhang tussen het realiseren van de aansluiting en de plaatsing op de wachtlijst die Liander hanteert logisch is.
47. Liander is op grond van artikel 23, eerste lid, van de E-wet verplicht om voor de aansluitdienst een tarief in rekening te brengen. De E-wet en de Netcode bevatten geen expliciete regelgeving over de door een netbeheerder te hanteren betalingsvoorwaarden. Wel dienen de voorwaarden die een netbeheerder hanteert op grond van artikel 26a van de E-wet redelijk te zijn. De ACM vindt het niet onredelijk dat de netbeheerder partijen die om een aansluiting verzoeken een deel van het bedrag al na acceptatie van de offerte laat betalen. Dit is een normale situatie in het handelsverkeer.
48. Het argument van ValleiEnergie dat het beleid van Liander strijdig is met het non-discriminatiebeginsel, is volgens de ACM niet juist. Liander vereist dat een partij een aansluiting heeft alvorens deze partij op de wachtlijst voor transportcapaciteit kan worden geplaatst. Liander stelt als eis dat een partij een aanbetaling doet voor de realisatie van de aansluiting, maar maakt daarbij

geen onderscheid tussen verschillende (soorten) aanvragers. Liander heeft bevestigd dat zij alle aanvragen op deze wijze behandelt. Partijen die een aanbetaling doen (of al over een aansluiting beschikken), hebben voldaan aan de eisen om op de wachtrij te komen en hebben aangetoond dat zij (zoals juridisch vereist is) een aansluiting op het net wensen. Hiermee handelt Liander niet in strijd met het non-discriminatiebeginsel uit artikel 24, derde lid, van de E-wet.

49. ValleiEnergie heeft aangegeven geen aanbetaling voor het realiseren van de aansluiting te willen doen. Partijen die niet al over een aansluiting beschikken en geen aanbetaling doen (of de opdracht of de aanbetaling annuleren), beschikken niet over een aansluit- en transportovereenkomst. Daarmee hebben zij aangetoond niet te willen voldoen aan de eisen voor het realiseren van een aansluiting. Dit maakt dat er een onderscheid bestaat tussen dergelijke partijen en aanvragers die wel een aanbetaling voor de aansluiting doen.
50. De stelling van ValleiEnergie dat Liander in strijd met artikel 28 van de E-wet handelt door het aansluittarief in rekening te brengen voor een aspect anders dan de limitatieve lijst in artikel 28 van de E-wet is onjuist. Liander brengt voor de in artikel 28 van de E-wet genoemde onderdelen geen andere aansluitvergoeding dan beschreven in hoofdstuk 2 van de Tarievcodes elektriciteit in rekening. Dat de termijn waarbinnen een deel van de eenmalige aansluitvergoeding betaald moet worden voor de fysieke realisatie van de aansluiting is gelegen, maakt nog niet dat Liander een tarief in rekening brengt waar zij niet toe gerechtigd is.
51. Op grond van het bovenstaande concludeert de ACM dat de voorwaarden die Liander hanteert niet onredelijk zijn, zoals beschreven in artikel 26a van de E-wet. Derhalve concludeert de ACM dat Liander niet in strijd met de E-wet heeft gehandeld door de plek op de wachtlijst voor transportcapaciteit afhankelijk te maken van een verleende opdracht voor het realiseren van een aansluiting en het doen van aanbetaling hiervoor.

6.2. Beoordelingskader beschikbare transportcapaciteit

52. Bij de beoordeling van het geschil, maakt de ACM gebruik van een beoordelingskader. Dit kader is gebaseerd op de artikelen 16 en 24 van de E-wet en hoofdstuk 9 van de Netcode.
53. Het ten behoeve van derden uitvoeren van transport van elektriciteit is één van de in artikel 16 van de E-wet opgenomen wettelijke taken van de netbeheerder.¹² De transporttaak van de netbeheerder vormt een essentieel onderdeel van een goed functionerende elektriciteitsmarkt.¹³ Daarnaast heeft de netbeheerder tot taak om de veiligheid en betrouwbaarheid van de netten en het transport van elektriciteit over de netten op de meest doelmatige wijze te waarborgen.¹⁴
54. Op grond van artikel 24, eerste lid, van de E-wet is de netbeheerder verplicht om degene die daarom verzoekt een aanbod te doen om ten behoeve van de verzoeker transport van elektriciteit uit te voeren. In artikel 24, tweede lid, van de E-wet is een uitzondering op deze verplichting opgenomen voor zover de netbeheerder voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft. Een weigering om transport uit te voeren dient met redenen te zijn omkleed.
55. In de Netcode is nader uitgewerkt onder welke voorwaarden de netbeheerder een verzoek om het uitvoeren van transport mag weigeren. Op grond van artikel 9.4, tweede lid, van de Netcode moet de netbeheerder bij elke aanvraag beoordelen of de beschikbare transportcapaciteit in zijn net voldoende is om aan de gevraagde capaciteit te voldoen. Bij de beoordeling of er redelijkerwijs geen

¹² Zie artikel 16, eerste lid, onderdeel f, van de E-wet.

¹³ Zie in gelijke zin de geschilbesluiten van de ACM van 12 maart 2021 met kenmerk ACM/UIT/552272, randnummer 24, en van 22 december 2023 met kenmerk ACM/UIT/629225, randnummer 28.

¹⁴ Zie artikel 16, eerste lid, onderdeel b, van de E-wet.

transportcapaciteit beschikbaar is, spelen de begrippen aanwezige en benodigde transportcapaciteit een belangrijke rol.

56. De beschikbare transportcapaciteit is gelijk aan de aanwezige transportcapaciteit minus de benodigde transportcapaciteit.¹⁵ De aanwezige transportcapaciteit is de maximale capaciteit die een net aankan, met inachtneming van de van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen.¹⁶ De benodigde transportcapaciteit is de capaciteit die nodig is om aan de vraag naar transport van alle gecontracteerde aangeslotenen in een (deel)net te voldoen.¹⁷
57. Voor het beoordelen van de benodigde transportcapaciteit in een net dient de netbeheerder de aspecten genoemd in artikel 9.5, tweede lid, van de Netcode te hanteren. Dit zijn onder meer het totaal van het gecontracteerd transportvermogen voor afname of invoeding (onderdeel b) en het meest aannemelijke profiel voor de belasting van het beperkende netelement op basis van een berekening van het verwachte profiel en richting van transport van de aangeslotenen, rekening houdend met de topologie van het net (onderdeel c). Volgens artikel 9.5, tweede lid, onderdeel d, van de Netcode hanteert de netbeheerder voor deze beoordeling onder meer de informatie die hij ontvangt op basis van paragraaf 13.2 (Plannings- en prognosegegevens) van de Netcode. Artikel 13.15 van de Netcode maakt deel uit van die paragraaf en bepaalt dat de netbeheerder van een distributienet de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet de plannings- en prognosegegevens verstrekt van, onder andere, de ontwikkeling van de wintermaxima, de zomermaxima en de dalbelasting op jaarbasis, een beschrijving van het belastingpatroon en de geaggregeerde belasting. Deze informatie wordt door de hoogspanningsnetbeheerder gebruikt om de benodigde transportcapaciteit te berekenen.
58. In dit geschil is artikel 9.6, eerste lid, van de Netcode van belang, omdat er sprake is van een verzoek om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport. Deze bepaling ziet op de situatie dat de netbeheerder onvoldoende beschikbare transportcapaciteit heeft om de gevraagde transportcapaciteit te kunnen bieden. Als die situatie zich voordoet, moet de netbeheerder onderzoeken of de beschikbare en de gevraagde transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming kunnen worden gebracht. Als dit mogelijk blijkt, dan dient de netbeheerder dit zo snel mogelijk te doen.¹⁸ Blijkt daarentegen dat dit niet mogelijk is, dan is de netbeheerder niet verplicht een aanbod te doen voor het uitvoeren van transport. In dat geval moet de netbeheerder de verzoeker de gelegenheid geven om zijn verzoek zodanig aan te passen dat de gevraagde transportcapaciteit overeenstemt met de beschikbare transportcapaciteit.¹⁹ Het vierde lid van artikel 9.6 van de Netcode schrijft voor dat de netbeheerder de weigering schriftelijk aan de verzoeker moet motiveren.
59. Meer specifiek onderzoekt de netbeheerder op grond van artikel 9.6, eerste lid, onder a tot en met c, van de Netcode, de mogelijkheden om op korte termijn de gevraagde transportcapaciteit en beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. De netbeheerder onderzoekt daartoe de mogelijkheid om: de gevraagde transportcapaciteit te verlagen,²⁰ de mogelijkheid om door middel van technische maatregelen anders dan netverzwaring de beschikbare transportcapaciteit te vergroten,²¹ en naar de mogelijkheid om overeenkomstig artikel 9.1, eerste lid, van de Netcode het optreden van fysieke congestie op te lossen.²² Op grond van artikel 9.6, eerste lid, onder d, van de Netcode dient de netbeheerder de mogelijkheid te onderzoeken om volgens de in de artikelen 9.9 tot en met 9.11 van de Netcode opgenomen procedure congestiemanagement toe te passen.²³ Dit betreft de toepassing van het marktgebaseerde congestiemanagement. Hierbij zet

¹⁵ Zie artikel 9.5, vierde lid, van de Netcode.

¹⁶ Zie artikel 9.5, eerste lid, van de Netcode.

¹⁷ Artikel 9.5, tweede lid, van de Netcode schrijft voor welke aspecten de netbeheerder dient te betrekken bij het beoordelen van de benodigde transportcapaciteit in een net.

¹⁸ Zie artikel 9.6, tweede lid, van de Netcode.

¹⁹ Zie artikel 9.6, derde lid, van de Netcode.

²⁰ Zie artikel 9.6, eerste lid, onderdeel a, van de Netcode.

²¹ Zie artikel 9.6, eerste lid, onderdeel b, van de Netcode.

²² Zie artikel 9.6, eerste lid, onderdeel c, van de Netcode.

²³ Dit betreft congestiemanagement als bedoeld in de paragrafen 9.9 en 9.10 van de Netcode.

de netbeheerder op grond van artikel 9.37, eerste lid, van de Netcode de in artikel 9.31 van de Netcode genoemde middelen in om voorziene fysieke congestie op te lossen. Een van die middelen is de in bijlage 12 van de Netcode beschreven capaciteitsbeperking.²⁴

60. Artikel 9.10, tweede lid, van de Netcode bevat uitzonderingsgronden voor de toepassing van congestiemanagement als bedoeld in artikel 9.6, eerste lid, onder d, van de Netcode. Tegelijkertijd volgt uit artikel 9.10, tweede lid, van de Netcode dat de netbeheerder zich voor de toepassing van congestiemanagement in dient te (blijven) spannen, indien geen van de in artikel 9.10, tweede lid, van de Netcode opgenomen uitzonderingsgronden van toepassing is.
61. Twee van de in artikel 9.10, tweede lid, van de Netcode opgenomen uitzonderingen zijn het bereiken van de financiële en de technische grens.²⁵ Boven de financiële grens is de netbeheerder niet verplicht om een aanbod te doen voor het uitvoeren van transport als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de E-wet. De financiële grens wordt bereikt als de kosten van de toepassing van congestiemanagement die gemaakt moeten worden om het verzochte transport te faciliteren, boven de voornoemde grens uitstijgen.²⁶
62. Ook voor de technische grens geldt dat de netbeheerder geen transport hoeft te faciliteren, dat boven die grens uitkomt. De technische grens dient ertoe om bij de toepassing van congestiemanagement de veiligheid en betrouwbaarheid van het net te waarborgen. Zij wordt uitgedrukt als een percentage van de aanwezige transportcapaciteit van het beperkende netelement van het congestiegebied.²⁷ Artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de Netcode stelt de technische ondergrens op 100% van de aanwezige transportcapaciteit, vermeerderd met het aanwezige regelbaar vermogen.²⁸ De maximale technische grens waarboven de netbeheerder geen congestiemanagement meer toe hoeft te passen om de vraag naar transportcapaciteit te faciliteren, is vastgesteld op 150% van de aanwezige transportcapaciteit. Hieruit volgt dat de technische grens minimaal 100% en maximaal 150% van de aanwezige transportcapaciteit bedraagt, afhankelijk van het aanwezige regelbaar vermogen.²⁹
63. Zoals in het voorgaande randnummer aangegeven de term regelbaar vermogen centraal bij het bepalen van de hoogte van de technische grens. Onder regelbaar vermogen voor invoedingscongestie wordt verstaan: vermogen dat overeenkomstig artikel 9.31, eerste lid, van de Netcode voor inzet beschikbaar is, vermeerderd met het overige vermogen van elektriciteitsproductie-eenheden dat bij inzet van de verplichting overeenkomstig artikel 9.1, vierde lid, van de Netcode, met toepassing van een ondergrens van 1 MW, beschikbaar is voor het verminderen van elektriciteitsinvoeding.³⁰ Uit artikel 1.2, tweede lid, van de Netcode volgt dat onder aangeslotene in de Netcode mede wordt verstaan degene die om een aansluiting heeft verzocht.

6.3. De door ValleiEnergie gevraagde transportcapaciteit overschrijdt de in de regio Flevopolder, Gelderland en Utrecht beschikbare transportcapaciteit

64. De ACM concludeert op basis van de stukken dat Liander heeft aangetoond dat de door ValleiEnergie gevraagde transportcapaciteit de beschikbare transportcapaciteit overschrijdt. De ACM licht dat hieronder toe.

²⁴ Bij de inzet van een capaciteitsbeperking committeert een aangeslotene zich om op een specifiek moment niet boven een vooraf met de netbeheerder overeengekomen niveau in te voeren dan wel af te nemen.

²⁵ Zie artikel 9.10, tweede lid, onderdelen c en d, van de Netcode.

²⁶ Zie randnummers 127 tot en met 130 van de toelichting bij het besluit van de ACM van 24 mei 2022 met kenmerk ACM/UIT/577139 betreffende regels rondom transportschaarste en congestiemanagement.

²⁷ Zie randnummer 171 van de toelichting bij het besluit van de ACM van 24 mei 2022 met kenmerk ACM/UIT/577139 betreffende regels rondom transportschaarste en congestiemanagement.

²⁸ In haar besluit van 18 april 2024 met kenmerk ACM/UIT/618381, heeft de ACM de ondergrens van de technische grens gewijzigd van 110% naar 100%.

²⁹ Zie het besluit van de ACM van 18 april 2024 met kenmerk ACM/UIT/618381 betreffende regels rondom transportschaarste en congestiemanagement.

³⁰ Artikel 1.1 van de Begrippencode elektriciteit.

65. Liander heeft op 28 februari 2024 het verzoek van ValleiEnergie afgewezen. De ACM beoordeelt hieronder of Liander dat in lijn met de geldende regelgeving heeft gedaan.
66. De verschillende netten in Nederland zijn met elkaar verbonden. Dit maakt transport op landelijke schaal mogelijk.³¹ Tegelijkertijd betekent deze verbondenheid dat gebeurtenissen in het ene netgebied andere netgebieden kunnen beïnvloeden. Netbeheerders zijn dan ook afhankelijk van elkaar voor het uitvoeren van transport van elektriciteit en voor het borgen van de netveiligheid. Dit komt ook tot uitdrukking in artikel 2 van de Samenwerkingscode elektriciteit. In deze bepaling staat dat een netbeheerder bij het nemen van besluiten en het verrichten van handelingen rekening moet houden met de gevolgen daarvan voor de uitvoering van de wettelijke taken door andere netbeheerders.
67. Specifiek voor het FGU-gebied geldt dat Liander en TenneT voor zowel het transport van elektriciteit over hun netten als het waarborgen van de netveiligheid van hun netten van elkaar afhankelijk zijn. Zoals in hoofdstuk 3 toegelicht, is het voor dit geschil relevante 50 kV-net en het onderliggende 10 kV-net van Liander in station Ede verbonden met het 150 kV-net van TenneT. Elektriciteit die bij Liander op het 10 kV-net wordt ingevoerd, kan via het 50 kV-net over het bovenliggende net van TenneT worden getransporteerd. Dit transport van elektriciteit van het net van Liander naar het net van TenneT doet zich voornamelijk voor in de zomerperiode, op de momenten dat er relatief veel hernieuwbare energie wordt opgewekt.³²
68. In dit specifieke geval staat vast dat in het net van Liander geen sprake is van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit voor invoeding (enkel voor afname). Voor invoeding bestaat er een beperking voor transportcapaciteit op het net van TenneT, waar Liander mee verbonden is (station Ede). Daarnaast doet zich een beperking voor transportcapaciteit voor zowel invoeding als voor afname voor in het net van TenneT.
69. Station Ede koppelt de netten van TenneT en Liander aan elkaar. TenneT heeft onvoldoende transportcapaciteit beschikbaar heeft om de elektriciteit die wordt ingevoerd in het net van Liander, dat daar niet volledig wordt afgenomen, te ontvangen op haar net. Daarom heeft TenneT voor het koppelpunt op station Ede een uitwissellimiet ingesteld.
70. De onderlinge verbondenheid van deze netten zorgt ervoor dat de transportcapaciteitsbeperking op het net van TenneT invloed heeft op de beschikbare transportcapaciteit op het net van Liander. Het beoordelen van verzoeken voor invoeding op het net van Liander en het contracteren en faciliteren van transport door Liander kunnen dan ook niet los worden gezien van de beschikbaarheid van transportcapaciteit op het net van TenneT.
71. De ACM stelt vast dat in dit geschil sprake is van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit op het net van TenneT en dat er als gevolg daarvan sprake is van een uitwissellimiet op het koppelstation Ede. Daarmee staat voor dit geschil vast dat deze uitwissellimiet de aanwezige transportcapaciteit limiteert waardoor de beschikbare transportcapaciteit op het net van Liander wordt beperkt.
72. De stelling van ValleiEnergie, dat de door TenneT voor het onderzoeksrapport gebruikte prognoses ongecontroleerd en achteraf onjuist zijn, volgt de ACM niet. TenneT heeft het in artikel 9.5, tweede lid, van de Netcode voorgeschreven proces gevolgd door prognoses van onder andere Liander te vragen. Deze prognoses zijn door Liander aangeleverd en gebruikt voor de totstandkoming van het onderzoeksrapport. Dat prognoses achteraf onjuist blijken is een inherente mogelijkheid bij

³¹ In overeenstemming met artikel 7.1, tweede lid, van de Netcode.

³² Zie pagina 14-18 van het onderzoeksrapport.

prognoses. Deze bieden geen volledige zekerheid, maar een zo goed mogelijke inschatting op basis van de best beschikbare informatie.

73. De ACM concludeert dat er in de regio Ede sprake is van een tekort aan transportcapaciteit voor invoeding en afname, als bedoeld in artikel 9.5, vierde lid, van de Netcode. Hieruit volgt dat de door ValleiEnergie gevraagde 2 MW transportcapaciteit de beschikbare transportcapaciteit, als bedoeld in artikel 9.6, eerste lid, van de Netcode, op het net van Liander overschrijdt.

6.4. De weigering van Liander voldoet niet aan de eisen uit de Elektriciteitswet en de Netcode

74. De ACM oordeelt dat Liander onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar de mogelijkheid om de door ValleiEnergie gevraagde en de beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. In het bijzonder had Liander nader moeten onderzoeken of dit had gekund met de toepassing van congestiemanagement. Daarnaast oordeelt de ACM dat Liander de weigering van het transportverzoek van ValleiEnergie onvoldoende met redenen heeft omkleed. Hieruit volgt dat Liander niet heeft voldaan aan de eisen die artikel 24, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 9.6, eerste, derde en vierde lid, van de Netcode elektriciteit stellen aan een weigering voor het uitvoeren van transport. De ACM onderbouwt dit als volgt.
75. Liander kan een verzoek om transportcapaciteit alleen weigeren als er na onderzoek onvoldoende mogelijkheid blijkt te zijn om de gevraagde en de beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. Dit volgt uit artikel 9.6, eerste en derde lid, van de Netcode. Een van de elementen uit het onderzoek van artikel 9.6, eerste lid, van de Netcode, betreft het onderzoek naar de mogelijkheid van de toepassing van congestiemanagement om de gevraagde en de beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen.³³
76. Artikel 9.9, tweede lid, eerste en tweede volzin, van de Netcode ziet op de situatie dat er een tekort aan beschikbare transportcapaciteit is op de deelnetten van gekoppelde netten die worden beheerd door verschillende netbeheerders. In die situatie worden de netbeheerders van de gekoppelde netten als de betrokken netbeheerders aangemerkt. Uit de bepaling volgt dat de betrokken netbeheerders gezamenlijk de door artikel 9.9 tot en met artikel 9.11 van de Netcode voorgeschreven procedure voor de toepassing van congestiemanagement moeten doorlopen.
77. Zoals de ACM in paragraaf 6.3 heeft geconcludeerd, is in het FGU-gebied op het net van TenneT en het daarmee gekoppelde net van Liander sprake van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit. Liander dient dan ook binnen het FGU-gebied als betrokken netbeheerder in de zin van artikel 9.9, tweede lid, van de Netcode te worden aangemerkt. Als betrokken netbeheerder moet Liander congestiemanagement toepassen, tot de in artikel 9.10, tweede lid, onderdelen c en d, van de Netcode bedoelde financiële of technische grens is bereikt. Aangezien de voorziene congestie zich voordoet op het net van TenneT, gaat het hierbij om de door TenneT vastgestelde financiële en technische grens.
78. Uit het onderzoeksrapport volgt dat deze grenzen in het FGU-gebied niet zijn bereikt.³⁴ TenneT heeft de technische grens weliswaar op 131% vastgesteld, maar deze grens wordt voornamelijk beperkt door een gebrek aan regelbaar vermogen. TenneT geeft aan dat de grens verhoogd kan worden tot het in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de Netcode genoemde maximum van 150% indien meer regelbaar vermogen wordt gevonden. Dit regelbaar vermogen kan zich zowel bevinden in het

³³ Zie artikel 9.6, eerste lid, onderdeel d, van de Netcode.

³⁴ Zie respectievelijk de pagina's 23 en 24 en de pagina's 26 en 27 van het onderzoeksrapport voor de technische en de financiële grens.

net van TenneT als, voor de provincie Gelderland, in het gekoppelde net van Liander.³⁵ Liander is overigens niet verplicht de mogelijkheden van een capaciteitsbeperkingscontract met ValleiEnergie te verkennen, wanneer de technische of financiële grens bereikt is vanwege het vergeven van transportcapaciteit aan partijen die volgens hoofdstuk 7 van de Netcode boven ValleiEnergie op de wachtlijst staan.

79. Uit artikel 1.2, tweede lid, van de Netcode volgt dat onder aangeslotene in de zin van de Netcode ook degene wordt verstaan die om een aansluiting heeft verzocht. Op basis hiervan constateert de ACM dat de in artikel 9.10, tweede lid, onderdeel d, van de Netcode bedoelde technische grens kan worden verhoogd, als een partij die een verzoek tot transport doet, tevens regelbaar vermogen kan bieden. Een netbeheerder dient dit regelbaar vermogen te betrekken in het in artikel 9.6, eerste lid, onderdeel d, van de Netcode bedoelde onderzoek naar de toepassing van congestiemanagement.³⁶
80. De ACM constateert dat ValleiEnergie kwalificeert als aangeslotene in de zin van artikel 1.2, tweede lid, van de Netcode op het moment dat zij haar aanvraag voor transportcapaciteit indient en op het moment dat Liander aan ValleiEnergie geen transportcapaciteit aanbiedt. Daarnaast constateert de ACM dat ValleiEnergie zich bereid heeft verklaard om met Liander een transportrecht in combinatie met een capaciteitsbeperking als bedoeld in artikel 9.31, eerste lid, onderdeel b, van de Netcode (hierna: capaciteitsbeperkingsproduct) overeen te komen. In het FGU-gebied is er nog ruimte voor volledig flexibel vermogen. Toch heeft Liander de mogelijkheid van een capaciteitsbeperkingsproduct met ValleiEnergie niet verkend. De ACM gaat hieronder in op de reden die Liander daarvoor aanvoert.
81. Anders dan Liander stelt, is het voor het betrekken van het regelbaar vermogen van ValleiEnergie niet vereist dat zij op het moment van aanvragen van transportcapaciteit een actieve aansluiting heeft. De ACM heeft in het vorige randnummer geconcludeerd dat ValleiEnergie kwalificeert als een aangeslotene. De vraag of ValleiEnergie beschikt over een actieve aansluiting is daarom niet van belang voor het kunnen afsluiten van een contract voor een capaciteitsbeperkingsproduct. Liander en ValleiEnergie kunnen tegelijkertijd met de ATO een capaciteitsbeperkingscontract afsluiten.
82. Op basis van het voorgaande oordeelt de ACM dat Liander zich onvoldoende heeft ingespannen om de door ValleiEnergie gevraagde en de beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. Meer in het bijzonder heeft Liander bij de behandeling van het transportverzoek van ValleiEnergie onvoldoende onderzoek gedaan naar de toepassing van congestiemanagement als bedoeld in artikel 9.6, eerste lid, onderdeel d, van de Netcode. Binnen het FGU-gebied is Liander één van de in artikel 9.9, tweede lid, van de Netcode bedoelde betrokken netbeheerders. In die hoedanigheid had Liander tot het bereiken van de financiële of technische grens samen met TenneT de mogelijkheid moeten verkennen om met ValleiEnergie een capaciteitsbeperkingsproduct overeen te komen.
83. Omdat Liander dit heeft nagelaten, heeft zij ook niet voldaan aan de eisen die artikel 9.6, derde lid, van de Netcode stelt aan een weigering voor het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport als bedoeld in artikel 24, tweede lid, van de Elektriciteitswet. Artikel 24, tweede lid, van de Elektriciteitswet stelt dat Liander transport mag weigeren als zij daarvoor redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft. Deze weigering dient met redenen te zijn omkleed. Artikel 9.6, vierde lid, van de Netcode bepaalt dat de netbeheerder de weigering schriftelijk aan de verzoeker moet motiveren. Uit artikel 9.6, eerste en derde lid, van de Netcode volgt dat onder meer een onderzoek naar de toepassing van congestiemanagement aan de weigering vooraf dient te gaan.

³⁵ Zie de pagina's 2, 3, 23, 24 en 28 van het onderzoeksrapport.

³⁶ Zie in gelijke zin paragraaf 3.8 van het op 20 oktober 2022 door de ACM gepubliceerde document, getiteld 'Q&A over congestiemanagement en capaciteitsbeperkingscontract'. Link: <https://www.acm.nl/nl/publicaties/gen-over-congestiemanagement-en-capaciteitsbeperkingscontract>.

-
84. Naar het oordeel van de ACM vormt het uitvoeren van een volledig onderzoek een noodzakelijke voorwaarde om te kunnen komen tot een voldoende gemotiveerde afwijzing. Zoals de ACM in randnummer 82 heeft geconcludeerd, heeft Liander voorafgaand aan de weigering van het transportverzoek van ValleiEnergie geen volledig onderzoek uitgevoerd. Hieruit volgt dat de weigering onvoldoende met redenen is omkleed en daarmee niet voldoet aan het motiveringsvereiste dat artikel 24, tweede lid, van de Elektriciteitswet en artikel 9.6, vierde lid, van de Netcode aan een weigering stelt.

7. Dictum

85. De Autoriteit Consument en Markt:

1. verklaart de klacht van Energiecoöperatie ValleiEnergie U.A. tegen Liander N.V. gegrond voor zover zij ziet op het onderzoek naar de toepassing van congestiemanagement en het met redenen omkleden van de weigering van het gevraagde transport voor invoeding van elektriciteit;
2. stelt vast dat Liander N.V. in strijd met artikel 24, tweede lid, van de Elektriciteitswet 1998 en artikel 9.6, eerste, derde en vierde lid, van de Netcode elektriciteit heeft gehandeld;
3. verklaart de klacht van Energiecoöperatie ValleiEnergie U.A. tegen Liander N.V. voor het overige ongegrond.

Den Haag,

Datum: 23 december 2025

Autoriteit Consument en Markt,
namens deze

w.g.

M.O. Kanhai
Teammanager Directie Toezicht Energie

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's Gravenhage . Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

Bijlage: Wettelijk kader

Elektriciteitsrichtlijn (Richtlijn 2019/944)

Artikel 6, tweede lid, tweede volzin, van de Elektriciteitsrichtlijn luidt, voor zo ver relevant voor dit geschil:

1. (...) De weigering wordt naar behoren met redenen omkleed, waarbij met name het bepaalde in artikel 9 in acht wordt genomen op basis van objectieve, technisch en economisch onderbouwde criteria. (...)

Elektriciteitswet 1998

Artikel 23, eerste lid, van de E-wet, luidt:

1. De netbeheerder is verplicht degene die daarom verzoekt te voorzien van een aansluiting op het door hem beheerde net tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk. De netbeheerder verstrekt degene die om een aansluiting op het net verzoekt een gedetailleerde en volledige opgave van de uit te voeren werkzaamheden en de te berekenen kosten van de handelingen, onderscheiden in artikel 28, eerste lid.

Artikel 24 van de E-wet luidt:

1. De netbeheerder is verplicht aan degene die daarom verzoekt een aanbod te doen om met gebruikmaking van het door hem beheerde net ten behoeve van de verzoeker transport van elektriciteit uit te voeren tegen een tarief en tegen andere voorwaarden die in overeenstemming zijn met de paragrafen 5 en 6 van dit hoofdstuk.
2. De verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt niet voor zover de netbeheerder voor het gevraagde transport redelijkerwijs geen capaciteit ter beschikking heeft. Een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de vorige volzin is met redenen omkleed. De netbeheerder verschafft degene aan wie transport is geweigerd desgevraagd en ten hoogste tegen kostprijs de relevante gegevens over de maatregelen die nodig zijn om het net te versterken. Indien ten aanzien van duurzame elektriciteit een weigering transport uit te voeren als bedoeld in de eerste volzin plaatsvindt, meldt de netbeheerder dit aan de Autoriteit Consument en Markt, waarbij de netbeheerder aangeeft welke maatregelen worden genomen om toekomstige weigeringen te voorkomen.
3. De netbeheerder onthoudt zich van iedere vorm van discriminatie tussen degenen jegens wie de verplichting, bedoeld in het eerste lid, geldt.

Artikel 26a van de E-wet luidt:

1. Een netbeheerder hanteert voorwaarden die redelijk, objectief en niet-discriminerend zijn.

Artikel 28 van de E-wet luidt:

1. Het tarief waarvoor afnemers zullen worden aangesloten op een net heeft uitsluitend betrekking op:
 - a. Het verbreken van het net van de desbetreffende netbeheerder om een fysieke verbinding van de installatie van een afnemer met dat net tot stand te brengen,
 - b. het installeren van voorzieningen om het net van de desbetreffende netbeheerder te beveiligen en beveiligd te houden en c. het tot stand brengen en in stand houden van een verbinding tussen de plaats waar het net verbroken is en de voorzieningen om het net te beveiligen.
2. Het tarief, bedoeld in het eerste lid, wordt in rekening gebracht bij iedere afnemer die door een netbeheerder wordt aangesloten op een net dat wordt beheerd door een netbeheerder.
3. De tarieven voor de aansluiting van de afnemers die producent zijn, zijn objectief, transparant en niet-discriminatoir, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten en baten van de

onderscheiden technieken met betrekking tot duurzame energiebronnen, decentrale productie en warmtekrachtkoppeling.

Netcode elektriciteit

Artikel 1.2, tweede lid, van de Netcode luidt:

2. In deze code wordt onder aangeslotene mede verstaan degene die om een aansluiting heeft verzocht.

Artikel 7.1, tweede lid, van de Netcode luidt als volgt:

2. De aangeslotene heeft recht op transport van elektriciteit door heel Nederland tot een hoeveelheid ter grootte van het op de aansluiting gecontracteerde en beschikbaar gestelde vermogen.

Artikel 9.1, eerste en vierde lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. Netbeheerders stellen aangeslotenen in staat, vrijwillig tegen vooraf met de netbeheerder overeengekomen voorwaarden overeenkomstig de specificaties in bijlage 12, een bijdrage te leveren aan het oplossen van fysieke congestie, door al of niet tijdelijk (deels) af te zien van het gebruik van het hun overeenkomstig artikel 7.1 toekomende recht op transport.
(...)
4. Indien er sprake is van een congestiegebied als bedoeld in artikel 9.9, eerste lid, kan de netbeheerder verbruikers en producenten met een gecontracteerd en beschikbaar gesteld transportvermogen van meer dan 1 MW verplichten om een aanbod te doen om tegen met de netbeheerder overeen te komen voorwaarden een bijlage te leveren aan het oplossen van fysieke congestie op grond van de congestiemanagementdiensten als bedoeld in artikel 9.31, eerste lid.

Artikel 9.4, tweede lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

2. De netbeheerder beoordeelt bij elke aanvraag om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport de toereikendheid van de in het desbetreffende net beschikbare transportcapaciteit om te voldoen aan de gevraagde transportcapaciteit.

Artikel 9.5, eerste, tweede en vierde lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. De netbeheerder hanteert bij de beoordeling van de aanwezige transportcapaciteit in een net de volgende aspecten:
 - a. De technische capaciteit van het net;
 - b. De van toepassing zijnde netontwerpcriteria en operationele veiligheidsgrenzen met inachtneming van artikel 16, eerste lid, onderdeel d, van de Elektriciteitswet 1998.
2. De netbeheerder hanteert bij de beoordeling van de benodigde transportcapaciteit in een net de volgende aspecten:
 - a. de periode over welke de beoordeling benodigd is;
 - b. het totaal van het gecontracteerd transportvermogen;
 - c. het meest aannemelijke profiel voor de belasting van het beperkende netelement op basis van een berekening van het verwachte profiel en richting van transport van de aangeslotenen, rekening houdend met de topologie van het net;
 - d. informatie die hij op grond van paragraaf 13.2 ontvangt;
 - e. de mogelijkheden om overeenkomstig artikel 9.1, eerste lid, fysieke congestie op te lossen; en
 - f. overheidsbeleid dat van invloed is op de inrichting van het net, als bedoeld in artikel 2.3, onderdeel c, subonderdeel 3° van de Regeling investeringsplan en kwaliteit elektriciteit en gas

(...)

4. De beschikbare transportcapaciteit is het deel van de aanwezige transportcapaciteit welke niet wordt ingezet om aan de benodigde transportcapaciteit te voldoen en is gelijk aan het verschil tussen de aanwezige transportcapaciteit en de benodigde transportcapaciteit.

Artikel 9.6, eerste tot en met vierde lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. Indien bij een verzoek om het doen van een aanbod voor het uitvoeren van transport de gevraagde transportcapaciteit de beschikbare transportcapaciteit als bedoeld in artikel 9.5, vierde lid, overschrijdt, onderzoekt de netbeheerder de mogelijkheden om op korte termijn de gevraagde transportcapaciteit en beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen. De netbeheerder onderzoekt daartoe:
 - a. de mogelijkheid om de gevraagde transportcapaciteit te verlagen;
 - b. de mogelijkheid om door middel van technische maatregelen anders dan netverzwaring de beschikbare transportcapaciteit te vergroten;
 - c. de mogelijkheid overeenkomstig artikel 9.1, eerste lid, het optreden van fysieke congestie op te lossen;
 - d. volgens de procedure van de artikelen 9.9 tot en met 9.11, de mogelijkheid om congestiemanagement overeenkomstig paragraaf 9.9 en 9.10 toe te passen;
 - e. in het geval van de netbeheerder van het landelijk hoogspanningsnet overeenkomstig artikel 9.1, tweede en derde lid en artikel 9.19, het optreden van fysieke congestie op te lossen.
2. Indien uit het onderzoek als bedoeld in het eerste lid blijkt dat het met één of meer van de genoemde mogelijkheden lukt de gevraagde transportcapaciteit in overeenstemming te brengen met de beschikbare transportcapaciteit, voert de netbeheerder dit zo snel mogelijk uit.
3. Indien uit het onderzoek als bedoeld in het eerste lid blijkt dat er geen of onvoldoende mogelijkheid is om de gevraagde transportcapaciteit en de beschikbare transportcapaciteit met elkaar in overeenstemming te brengen, is de netbeheerder niet verplicht een aanbod te doen voor het uitvoeren van transport als bedoeld in artikel 24, eerste lid, van de Elektriciteitswet 1998. De aanvrager krijgt in dat geval de mogelijkheid om zijn verzoek zodanig aan te passen dat de gevraagde transportcapaciteit kleiner wordt dan, of gelijk wordt aan de, beschikbare transportcapaciteit, met inachtneming van het eerste lid.
4. De netbeheerder motiveert schriftelijk aan de verzoeker dat hij geen aanbod doet voor het uitvoeren van transport.

Artikel 9.9, eerste tot en met derde lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. De netbeheerder meldt op grond van artikel 9.6, eerste lid of artikel 9.7, eerste lid door middel van een vooraankondiging op de in artikel 9.8 bedoelde website dat er voor een afgebakend en duidelijk gedefinieerd gebied dat geen kritiek netwerkelement omvat overeenkomstig artikel 2(69) van de Verordening (EU) 2019/943, sprake kan zijn van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit.
2. Indien de in het eerste lid bedoelde situatie zich voordoet op de deelnetten van gekoppelde netten die door verschillende netbeheerders worden beheerd, doen de netbeheerders van die netten gezamenlijk de vooraankondiging dat er sprake kan zijn van een tekort aan beschikbare transportcapaciteit. In dat geval dient in de rest van dit artikel en in de artikelen 9.10 en 9.11 in plaats van 'de netbeheerder' gelezen te worden 'de betrokken netbeheerders'. Voor zover nodig en beschikbaar delen de betrokken netbeheerders onderling de informatie verkregen op grond van paragrafen 13.1 en 13.2.
3. De in het eerste en tweede lid bedoelde vooraankondiging zal ten minste de volgende gegevens bevatten:
 - a. het verwachte congestiegebied (geografische aanduiding);
 - b. de periode waarin een tekort aan beschikbare transportcapaciteit wordt verwacht in dat gebied;
 - c. de oorzaak van het verwachte tekort aan beschikbare transportcapaciteit;
 - d. de in het verwachte congestiegebied totale benodigde en totale aanwezige transportcapaciteit;

- e. een planning van de netverzwaring die ten minste de benodigde werkzaamheden en de periode benoemt die resteert tot het moment waarop het (de) net(ten) zodanig verzwaaard, gewijzigd of uitgebreid is (zijn) dat geen sprake meer is van tekort aan beschikbare transportcapaciteit; en
- f. een uitnodiging aan belanghebbenden om met de netbeheerder in overleg te treden over mogelijkheden bij te dragen aan het oplossen van het verwachte structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit in het desbetreffende gebied.

Artikel 9.10, eerste lid en tweede lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. In het onderzoek, als bedoeld in artikel 9.6, eerste lid, en artikel 9.7, eerste lid, onderzoekt de netbeheerder voor een gebied waarvoor de netbeheerder een vooraankondiging heeft afgegeven, de mogelijkheden voor de toepassing van congestiemanagement overeenkomstig paragraaf 9.9 en 9.10.
2. De volgende uitzonderingen gelden voor het toepassen van congestiemanagement, als bedoeld in het eerste lid:
 - (...)
 - a. de netbeheerder hoeft per congestiegebied geen congestiemanagement toe te passen voor de vraag naar transport waarvoor geldt dat de kosten voor congestiemanagement gedurende de periode vanaf de vooraankondiging als bedoeld in artikel 9.9, eerste lid, tot het moment dat er geen sprake meer is van een structureel tekort aan beschikbare transportcapaciteit, groter is dan de financiële grens. Deze financiële grens bedraagt 1,02 euro per MWh van de hoeveelheid elektriciteit die met de aanwezige transportcapaciteit kan worden getransporteerd in dit congestiegebied gedurende de periode waarvoor het congestiegebied is aangewezen;
 - b. de netbeheerder hoeft geen congestiemanagement toe te passen voor de vraag naar transport waarvoor de benodigde transportcapaciteit groter is dan technische grens van de aanwezige transportcapaciteit. Deze technische grens bedraagt 110% van de aanwezige transportcapaciteit vermeerderd met het aanwezige regelbaar vermogen, tot een maximum van 150% van de aanwezige transportcapaciteit

Artikel 9.31, eerste lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. Netbeheerders verkrijgen congestiemanagementdiensten door de volgende producten aan te kopen:
 - a. bieding redispatch overeenkomstig bijlage 11; of
 - b. capaciteitsbeperking overeenkomstig bijlage 12.

Bijlage 12, eerste tot en met derde lid, van de Netcode elektriciteit luidt:

1. Met het afzien van het gebruik van het gecontracteerde dan wel ter beschikking gestelde transportvermogen, hierna capaciteitsbeperking genoemd, biedt een aangeslotene aan om gedurende een afgesproken periode zijn transportbehoefte te beperken tot een afgesproken capaciteit.
2. Capaciteitsbeperking is gebaseerd op een tussen de netbeheerder en de aangeslotene af te sluiten contract, hierna capaciteitsbeperkingscontract genoemd.
3. Het capaciteitsbeperkingscontract geeft uitdrukking aan ten minste de volgende variabele kenmerken:
 - a. de maximaal te gebruiken transportcapaciteit;
 - b. of de reductie permanent geleverd wordt of gedurende af te spreken periodes;
 - c. de prijs in € per MW voor de afgesproken reductie;
 - d. de locatie met EAN-code(s) van de aansluiting; ene.de contractperiode.